

HERTOGPOST APRIL 2020

Maandblad van de 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging
32^e jaargang nummer 4

Nu er dezer dagen bijna niets meer normaal kan verlopen vanwege de corona epidemie, heeft dat ook allerlei gevolgen voor onze vereniging. Op 22 maart j. l. verstuurd we een brief met de mededeling dat de bijeenkomsten van de vereniging tot en met de instuif van zaterdag 9 mei niet zouden doorgaan. Nu de regering heeft besloten alle evenementen te verbieden tot en met 1 juni heeft dat tot gevolg dat ook **onze ledenavond op 28 mei vervalt, en eveneens natuurlijk Hertogpost 2020 op de nieuwe data 28-30 mei**. Daarover meer op pagina 3. Of het daarbij blijft, en of we in juni de draad weer kunnen oppakken, is op het moment van dit schrijven ongewis. Voor het laatste nieuws kunt u steeds terecht op onze website. Zo nodig berichten wij de leden per email. Vandaar het dringende verzoek ons op de hoogte te houden van uw **email-adres**.

Geef dit adres, als u dat nog niet eerder deed, s. v. p. door naar:
secretaris@hertogpost.nl.

Verder lijkt het ons verstandig het **rondzendverkeer** binnen de vereniging stil te leggen. In verband met gezondheidsrisico's is het immers verstandig fysieke contacten zoveel mogelijk te vermijden. Heeft u een rondzending in huis, laat die dus tot nader order rusten en geef haar voorlopig niet door aan uw opvolger.

IDEE: al die tijd die we gedwongen binnenshuis doorbrengen kunnen we nu natuurlijk nuttig en prettig besteden door alvast **nieuwe rondzendboekjes**, enveloppen en stockboeken te gaan vervaardigen. Nieuwe boekjes (à € 0,60) kunt u bestellen bij Wim Rovers:

e-mailadres: rondzenddienst@hertogpost.nl, telefoon 073 532 54 40.

Nu de jaarvergadering in april niet doorgaat kunt u het **Jaarboekje 2019** tegemoetzien tegen de tijd dat daarvoor een nieuwe datum is vastgesteld.

Een van onze bestuursleden merkte onlangs op met een persoonlijke noot: 'Het in deze tijd bezig zijn met mijn postzegels geeft mij veel rust en voldoening. Wellicht geldt dat ook voor anderen?'

Deze mooie opmerking heeft er toe geleid dat u in deze Hertogpost kunt lezen over hoe vier van onze leden deze periode doorkomen. Dit keer dus geen agenda, verslag en veilinglijst. Toch wensen wij u **veel leesplezier!**

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT

Tenzij het corona virus nogmaals roet in het eten gooit,

vindt de **volgende bijeenkomst** van de vereniging plaats op donderdag 25 juni a. s.

de **volgende postzegelinstituif / ruilbeurs** op zaterdag 13 juni

de volgende **Bossche Postzegelbeurs Zoetelief** op zondag 7 juni.

Wanneer u post verzendt naar het buitenland of een postzending tegemoet ziet uit het buitenland, kan het zijn dat u rekening moet houden met ernstige vertraging. De Griekse post heeft haar postverkeer naar het buitenland vrijwel geheel opgeschort. Ook in West-Europa zijn er postorganisaties die het **internationale postverkeer** danig ontregelen, bijvoorbeeld België, Frankrijk, Italië en Spanje.

Om naar uit te kijken:
de tentoonstelling **Antverpiade**, ter herdenking van de 100ste verjaardag van de Olympische Zomerspelen te Antwerpen in 1920, vindt plaats op 28 t/m 30 augustus a. s.

In de Hertogpost van oktober 2019 was het Albumblad aan **Pieter Mantoua** gewijd. Vorig jaar vierde hij op 28 september zijn honderdste geboortedag. En als motto gaf hij mee: 'Geniet van het leven zolang het nog kan.'

Op 1 januari j. l. was hij 60 jaar lid van onze vereniging.

Naar wij vernamen is hij op 23 maart j. l. na een zeer kort ziekbed overleden.

's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging opgericht 8 oktober 1930
Inschrijving Kamer van Koophandel Oost-Brabant, nummer 40216509

Secretaris René Kok, Jacq Perkstraat 45, 5242 GA Rosmalen
telefoon 073 – 523 04 79 E-mail: secretaris@hertogpost.nl

Redacteur Hertogpost Huber van Werkhoven: tel. 073 – 613 24 38
E-mail: redactie@hertogpost.nl

ING rek.nr. NL76 INGB 0001 0779 71
t. n. v. 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging
de jaarcontributie bedraagt in 2020 binnen Nederland € 37,50

Nieuwtjesdienst E-mail: nieuwtjesdienst@hertogpost.nl
Commissie Nalatenschappen E-mail: veiling@hertogpost.nl
Bibliotheclaris E-mail: bibliotheek@hertogpost.nl
Website: www.hertogpost.nl E-mail: info@hertogpost.nl

HERTOGPOST 2020 voor de tweede keer getroffen door het Coronavirus!

U heeft het waarschijnlijk wel gehoord en/of vernomen uit de media dat de Nederlandse overheid op maandag 23 maart 2020 heeft besloten, dat er geen evenementen meer mogen plaatsvinden in Nederland tot en met 1 juni

aanstaande. Ook onze poging om HERTOOGPOST 2020 te verplaatsten naar 28 – 29 – 30 mei 2020, valt hierbij in duigen. We betreuren dit zeer, maar de volksgezondheid staat op de eerste plaats bij ons.

Ondanks alle berichten en verwachtingen dat het misschien mogelijk zou zijn in het najaar 2020 alsnog dit postzegelevenement te organiseren, hebben we dit naast ons neergelegd. We willen niet nogmaals het risico lopen om het weer te moeten verplaatsen. We hebben dan ook als organisatie weloverwogen besloten om deze HERTOOGPOST 2020 te verplaatsen naar **18 – 19 – 20 maart 2021.**

Het gekozen thema 'Herwonnen Vrijheid', de Nationale Categorie I – II postzegeltonoonstelling, de USCA-jubileumtonoonstelling, de Spungen expositie & lezingen, het KNBF-Jo Toussaint Toernooi en de 35ste Dag van de JeugdFilatelie verhuizen dus naar het volgend jaar.

Alles vindt plaats in de Brabanthallen te 's-Hertogenbosch op **donderdag 18, vrijdag 19 en zaterdag 20 maart 2021.**

Zegt het voort. En laten we er een echt postzegelfeest van maken in het voorjaar van 2021.

HET DAGPROGRAMMA TIJDENS COVID 19

van Peter Scheffelaar Klots

Het Coronavirus heeft ons allemaal in de greep. Een paar weken geleden konden we niet vermoeden wat ons te wachten stond. Normaal gesproken zou ik nu met Hanneke, mijn echtgenote, in de Algarve moeten zitten waar we een mooi appartement en een auto hadden gehuurd. Twee dagen voor ons vertrek werd echter in Portugal de noodtoestand uitgeroepen en was het dus over. Maar dit kleine leed is eigenlijk een luxe probleem en valt volledig in het niet bij het leed dat door deze pandemie wordt veroorzaakt. Door deze ellende werden we tevens geconfronteerd met nieuwe

woorden als: groepsimmunitet, social distancing en troost tv. Kortom, een periode zoals onze generatie nog niet eerder heeft meegemaakt. Bijna alles is tot stilstand gekomen met uitzondering van enkele bedrijfstakken die nodig zijn voor onze medische zorg en levensbehoeften. Zo ook dus alle activiteiten van onze vereniging met uitzondering van de redactie van Hertogpost. Voor de komende periode vormt ons verenigingsblad dan ook de navelstreng waarmee we als leden verbonden blijven met onze postzegelvereniging.

De ophok-plicht dwingt ons nu om ons vertier binnenshuis te zoeken.

Het ochtendprogramma begint bij mij stevast met twee kranten. De crypto en sudoku moeten daarbij even snel opgelost worden om het brein lenig te houden! Twee keer per week tennissen is nu even niet mogelijk. Daarvoor in de plaats ga ik samen met Hanneke een eind wandelen. Het is daarbij de kunst om een plek te vinden waar je niet al te veel mensen tegenkomt. Het consigne is namelijk: afstand houden! Onze concertseries in Amsterdam en Utrecht liggen ook stil. Maar geen nood: er zijn de nodige cd's en klassieke zenders om als remplaçant te dienen. Gemiddeld twee keer per week halen we onze boodschappen. De afgelopen week viel het daarbij op dat de meeste mensen zich goed hielden aan de adviezen van het RIVM om afstand te houden. Dat was de weken daarvoor vaak niet het geval. Het bridgen in verenigings- en

Competitieverband, wat ook een bijzondere passie van me is, is uiteraard ook niet mogelijk. Hetzelfde geldt ook voor een bezoek van of aan familie en vrienden. Dus daarom vermaken we ons thuis zo goed mogelijk.

En wat is het dan prettig als je een hobby hebt als het verzamelen van postzegels en alles wat bij filatelie hoort. Ik ben begonnen om al mijn oude poststukken van Nederland opnieuw te ordenen naar categorie en jaartal. Daarnaast heb ik mijn verzameling Berlijn zegels in twee albums op orde gebracht. Hetzelfde geldt voor mijn verzameling van de DDR en België. Wat binnenkort moet gebeuren: de vele dubbele zegels zodanig te ordenen dat ik mogelijk een bijdrage kan leveren aan een rondzending. Overdag besteed ik dus veel tijd aan mijn postzegels. Daarbij zit ik dan tegenover Hanneke met haar legpuzzel aan tafel, met mooie symfonische muziek op de achtergrond; of als dit laatste voor Hanneke teveel wordt: met Radio 5 op de achtergrond met de nostalgie uit de jaren 60 en 70.

Ondanks de vele beperkingen die zijn opgelegd vervelen we ons niet. Het is voor ons allen nu zaak om deze periode gezond zien door te komen. Dit laatste wens ik dan ook een ieder toe!

-0-0-0-

NIEUWE EMISSIES

4 april: 75 jaar bevrijding
velletje met zes postzegels van € 0,91, waarvan twee verschillende

6 april: Typisch Nederlands: tompouce
velletje van zes gelijke postzegels van € 0,91

'LA POSTE EN HOLLANDE' II

De trouwe lezer van Hertogpost herkent waarschijnlijk deze afbeelding van 'De Post in Holland'.

In augustus 2013 stond in ons verenigingsblad een licht ironisch artikeltje over dit aandoenlijke plaatje. Het laat een beeld zien dat men rond 1900 in Frankrijk blijkbaar had hoe het er in Nederland uit zou zien. In ieder geval ademt het nog de vredige sfeer van vóór de Eerste Wereldoorlog.

In dit geval gaat het niet, zoals bij de vorige gelegenheid, om een prentbriefkaart. Want het formaat is kleiner (ongeveer 7 x 10 cm), en de achterzijde is bedrukt met een tekst die informatie geeft over de Post in Nederland.

Die tekst is heel positief over Nederland en luidt vertaald als volgt:

Er zijn weinig landen, zegt men, waar de welvaart meer algemeen verspreid is dan in Nederland, waar men er minder misbruik van maakt en waar het bestuur meer in overeenstemming is met de nationale behoeften. De postdienst is perfect georganiseerd, overigens net als alle andere diensten. Zowel in het moederland als in de Nederlandse koloniën. Want Holland is, ondanks zijn weinig uitgestrekte grondgebied, een van de machtigste koloniale machten. Het land bezit meer dan 2.000 kilometer spoorwegen, die voor de helft eigendom zijn van particuliere maatschappijen. 1282 postkantoren distribueren er 82 miljoen brieven en kaarten en 66 miljoen drukwerken en kranten. De talrijke telegraaflijnen behoren voor de helft, net als de spoorlijnen, aan particulieren. Zij omvatten meer dan 16.000 kilometer lijnen en versturen drie en een half miljoen telegrammen. De opbrengst van de Post en Telegraaf ten slotte vormt een van de belangrijkste bronnen van inkomsten van de staat. Nederland trad als een van de eerste toe tot de Wereld Post Unie.

Het kaartje maakt deel uit van een serie die is uitgegeven door, en reclame maakt voor, het mineraalwater van St-Galmier. Je kunt het vergelijken met de gemeentewapenkaartjes die reclame maakten voor Hertogpost 2020 in maart j. l. en die gretig zijn verzameld.

In 1838 begon Auguste Badoit als een van de eersten in Frankrijk mineraalwater in flessen te verkopen, afkomstig uit de bronnen van Saint-Galmier. Dat plaatsje ligt in het departement Loire, niet ver van Saint-Etienne. Dokter Munaret publiceerde in 1849 een lovende publicatie over 'Les trois sources de Saint-Galmier'.

De merknaam 'Badoit St-Galmier' bestaat nog steeds. Dagelijks worden een miljoen flessen gebotteld.

Het oorspronkelijke fabrieksgebouw kan men bezoeken ter lering en vermaak.

Établissement de St-Galmier / SOURCE BADOIT.

De oorspronkelijk serie prentbriefkaarten 'La Poste en ...' werden rond 1900 als kleurenlitho's gedrukt in Parijs, bij een dependance van de in Zurich gevestigde Gebr. Kunzli & Co. De kaarten waren zeer gewild. Diverse Franse firma's verkregen licentie om ze te bedrukken met hun firmanaam. Om er enkele te noemen: 'Chocolat Poulain', kledingmagazijn 'A la Grande Magasin', 'Dentol' tandpasta en 'Cafés Georges'.

Posttaferelen van over de gehele aardbol, van China t/m de USA, van Australië t/m Noorwegen, werden op de kaarten uitgebeeld met stereotype figuren. De afbeeldingen werden gecompleteerd met de nationale vlag en met een postzegel van het betreffende land. Zo wordt in Italië de post bezorgd bij een pater, berijdt de postbode in Bolivia een lama en in Egypte een kameel. In Spanje zit de postbode als toreador gekleed te paard. Even zoeken op internet is zeer de moeite waard.

'De Post in Bulgarije' echter is dermate bijzonder, dat ik u die hier niet wil onthouden:

Nog even terug naar het kaartje van St-Galmier met 'La Poste en Hollande'.

De afbeelding van de postzegel is een variatie op de 10 cent Derde Emissie, ditmaal met een vriendelijk(!) ogende koning Willem III. Het stempel draagt als datum: 27 mei 1908, maar toen was deze zegel natuurlijk al lang niet meer geldig. De plaatsnaam op het stempel is heel curieus: CNUITXE / PGITENUS. Die heb ik, ondanks lang zoeken, nog niet op de Nederlandse landkaart teruggevonden....

H. v. W.

ONDER DE LOEP

Ondanks het feit dat zowat het hele sociale leven in ons land door het Covid-19 (Corona) virus is lamgelegd, gaat deze rubriek gewoon door. Ook het simpele feit, dat er jammer genoeg slechts een handjevol leden aan meedoet, heeft hierop geen invloed.

Het insturen van de oplossing kan per mail naar quiz@hertogpost.nl.

Of - omdat er de komende periode immers geen bijeenkomsten zijn - via de papieren post naar W.A.A. Rovers, Abelenstraat 10, 5386 GH Geffen.

De oplossingen zie ik graag uiterlijk 1 mei a. s. tegemoet.

De oplossing van maart was: NVPH-nummer 1008.

De opgave van april vind u hier.

Van welke Nederlandse postzegel is het hieronder afgebeelde plaatje een fragment?

Geef als oplossing het nummer uit de NVPH-catalogus.

Het plaatje is in kleur te zien op onze website www.hertogpost.nl in de digitale versie van deze Hertogpost, en in het overzicht achter de button <HP-Quiz>.

De oplossing van de opgave van deze maand wordt in het meinummer van Hertogpost gepubliceerd, en in het eerder genoemde overzicht op de website.

Succes gewenst,
Wim Rovers.

JAN GERRIT BAKKER:

'IK HEB ER TOCH WEL EEN BEETJE SPIJT VAN!'

door René Kok

Ik weet niet hoe het u allemaal vergaat, maar ik hoop oprecht dat we in deze bizarre en waanzinnige corona-tijd de ellende buiten de deur weten te houden. U bent van mij gewend, dat ik begin met een sfeertekening van het weer en de omgeving waar ik naar toe rijd. Niets van dat alles vandaag. Ik heb vanochtend telefonisch contact gehad met Jan Gerrit Bakker, bijna 90 jaar oud en, zoals hij zelf opmerkte, 'net zo oud als onze vereniging'! Ook geen fotootje dit keer. Dat was technisch niet te regelen. Jan Gerrit is, terecht, ook uiterst voorzichtig. Hij komt de deur bijna niet uit. Alleen de boodschappen bij de onder zijn appartement gelegen Jumbo of op de wekelijkse marktdag, bieden nog wat contact met de buitenwereld. Tja, en de buurvrouw, die komt één keer in de week een lekkere pan soep brengen.

Jan Gerrit, geboren in 1930 (op 12 juni: dezelfde dag als wijlen Martien Teurlings, de vader van onze voorzitter Peter) is een geboren Amsterdammer. Hij verdiende zijn kost als groenteboer, welk bedrijf hij omtoverde tot een delicatessesupermarkt en slijterij. Dat heeft hij altijd met veel plezier gedaan, hetgeen zijn nog steeds gemakkelijk praten voor een groot gedeelte verklaart. Ongelooflijk hoe hij als bijna 90-jarige nog geweldig vitaal en helder voor de dag komt. Daarbij ook nog een enorme dosis optimisme. Zijn gezondheid is redelijk, hoewel hij tobt met zijn longen. Dat valt hem wel een beetje zwaar, omdat hij in zijn hele leven altijd bijzonder sportief is geweest.

Het bezig zijn met postzegels is hem altijd goed bevallen. Toch kwam er een moment ('de kinderen hadden er helemaal geen interesse in') dat hij besloot

om zijn mooie verzameling Israël te verkopen. Desgevraagd geeft hij toe, dat hij daar nu 'wel een beetje spijt van heeft'.

Vanaf 1997 is Jan Gerrit in 's-Hertogenbosch komen wonen en al snel daarna lid geworden van onze vereniging. Zijn hedendaagse interesse in de postzegels gaat vooral uit naar de jaarlijkse kerstzegels.

Nee, hij verveelt zich helemaal niet: momenteel legt hij zich ook toe op het voltooiën van legpuzzels. Maar ook met het doorspitten van de krant en een aantal vakbladen komt hij de dag goed door: 'Ik moet wel', voegt hij er kordaat aan toe. Hij heeft een brede interesse voor alles wat er momenteel in de wereld gebeurt.

Ook de thuiszorg komt één keer in de week langs. Die heeft hij verplaatst naar de vrijdag. Dan kan hij op de donderdag weer naar de verenigingsavond. Maar nu even niet. Zijn kinderen wonen allemaal in de buurt van Amsterdam en hebben hun eigen leven en werk. Er is geregeld telefonisch contact. Het is mij duidelijk dat hij er het allerbeste van maakt.

We gaan het telefoongesprek beëindigen: ik beloof hem in betere tijden nog eens langs te komen en verder te praten. Dit is inderdaad een noodoplossing. Het onderstreept voor mij wederom de onwerkelijke sfeer in deze ongreepbare tijd. Ik hoop dat het u, lezer, goed gaat: blijf gezond en zorg goed voor elkaar.

1. Die Weltpost

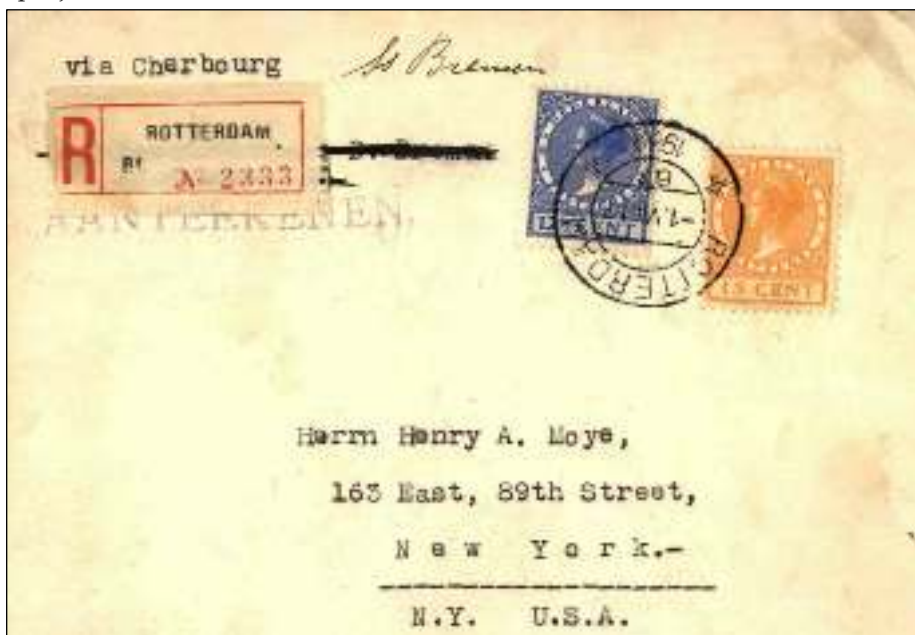
Mailboot, die bij zware zee ankert voor Sandy Hook om de post aan een kleiner schip af te geven.

(Sandy Hook is een zandbank bij de ingang van de haven van New York met een vuurtoren en een telegraafstation voor het aanmelden van binnenlopende schepen.)

ROTTERDAM – NEW YORK PER S.S. BREMEN, 1932; KATAPULT WATERVLIEGTUIG (?)

door Hans Kremer

Ik ontving onlangs de aangetekende brief (afb. 1) die op 1 juli 1932 vanuit Rotterdam via Cherbourg (Frankrijk) naar New York werd verstuurd, waar hij op 7 juli 1932 arriveerde.

Afb. 1: Brief verstuurd 1 juli 1932 van Rotterdam naar New York via Cherbourg met de S.S. Bremen.

De verzendkosten naar de Verenigde Staten waren 12½ cent plus 15 cent aantekenen, voor een totaal van 27½ cent, betaald met een blauwe 12½ cent en een oranje-gele 15 cent 'Veth' postzegel.

Bovenaan de envelop is getypt 'via Cherbourg' en met de hand geschreven 'Ss Bremen', wat zou wijzen op een mogelijke 'katapultvlucht'.

Toen de S.S. Bremen, die deze brief vervoerde, nog ongeveer 160 mijl uit de Amerikaanse kust was, werd met een soort katapult vanaf het dek een water-vliegtuig met post aan boord gelanceerd richting New York (afb. 2).

Afb. 2: Watervliegtuig gelanceerd vanaf de S.S. Bremen.

Het is duidelijk dat een op deze manier verzonden brief sneller zou zijn dan de brieven die aan boord bleven. In het geval van de hier getoonde brief (die slechts een afstand van 160 mijl vloog) zou het verschil in aankomsttijd vrij klein geweest zijn.

In gevallen waarin het watervliegtuig veel verder uit de kust (b.v. 750 mijl) werd gelanceerd (het hing van het weer af) zou het verschil in tijd van het afleveren van een brief 24 uur kunnen zijn (een volledige dag); een niet onbelangrijk verschil, vooral voor commerciële post.

Als een afzender gebruik wilde maken van deze snellere bezorgmogelijkheid, zou hij 50 cent per 20 gram extra moeten betalen en op de envelop 'Mit Vorausflug nach New York' moeten aangeven.

Aangezien dit niet is gedaan voor de hier getoonde brief, moeten we aannemen dat deze niet van boord is gehaald om per watervliegtuig vervoerd te worden.

Op pagina 84 van het hieronder vermelde boek van TSchroots wordt vermeld dat een 'katapultbrief' aan boord van de S.S. Bremen die Cherbourg (Frankrijk) verliet op 2 juli 1932, in New York arriveerde op 7 juli.

'Mijn' brief heeft ook een New York aankomststempel van 7 juli 1932, dezelfde datum dus als een echte katapultbrief. Aangezien de tijdwinst die de echte katapultbrief opleverde minimaal bleek te zijn, lijkt het een goede beslissing geweest te zijn van de afzender om de extra 50 cent niet te hebben uitgegeven.

Op website https://www.stampcommunity.org/topic.asp?TOPIC_ID=58435 is een uitgebreide verzameling te zien van de katapultpost van de S.S. Bremen.

Een voorbeeld van een 'echt' katapult poststuk staat hieronder (Afb. 3). Het is een drukwerk verstuurd van Rotterdam naar New York op 27 juli 1934 en aan het einde van de reis gevlogen met het katapult watervliegtuig van de S.S Bremen.

Frankering: drukwerk 2½ cent plus 50 cent toeslag voor de katapult service; 52½ cent totaal. Het drukwerk kreeg een fraai stempel:

Deutscher Schleuderflug / 1./2. 8. 34 / Dampfer "Bremen" - New York.

Afb. 3: Katapult drukwerk. Augustus 1934 van Rotterdam naar New York met de S.S Bremen.

Refs: TSchroots, J.L.C.M., TSchroots H.H.C. *Luchtvaart en Luchtpost encyclopedie*, deel 1, De Nederlandsche Vereniging van Aero-Philatelisten "De Vliegende Hollander", 1990

BEZIGHEDEN BIJ CORONA VIRUS

door Adam van der Linden

Ik ben niet geraakt omdat ik thuis moest blijven van mijn werk. Maar wel in vele andere dingen die ik normaal doe.

Bijvoorbeeld met een klein groepje fietsen en nadien koffiedrinken. De anderen lieten het al gauw afweten, zodat ik op mezelf werd teruggeworpen. Maar dat nodigde ook minder uit: alleen fietsen gaat nog wel, maar de nazit hoort erbij. Of bij iemand koffiedrinken, of gezellig op een terrasje zitten en buurten.

Ook het bezoeken van mijn vriendin levert problemen op; die is zeer voorzichtig, bezoekt ook haar kinderen en kleinkinderen niet, dus telefoneren! Ook op bezoek gaan bij enkele ouderen van de Protestantse kerk, waarvan ik lid ben, gaat niet momenteel. Niet opzoeken is de boodschap!

Maar..... Nu meer tijd voor de filatelie. Ik heb altijd wel enkele artikelen in de steigers staan die nu kunnen worden afgewerkt.

Voorbeelden hiervan zijn: de Legioenzegels van Nederland, u allen welbekend. En de Winterhulp van Nederland stond op mijn lijstje. Allebei artikelen bijna klaar om te worden gepubliceerd in de Postzak (Po&Po), het Maandblad of de Notities (Ned. Academie voor Filatelie).

Ik zou in de vergadering van mei a. s., zowel in Den Bosch alsmede bij de Academie, een lezing houden over 'het opstarten van het postverkeer na de bevrijding van 5 mei 1945'. De vergaderingen gaan niet door maar de powerpoint lezing is nu bijna af.

En nu maar hopen dat het gauw over is en we verder kunnen gaan met het gewone leven.

Ik ben een bevlogen filatelist, maar 24 uur per dag is/wordt te veel van het goede.

Succes allen met jullie invulling van de stilte door Corona.

SCIENCEFICTION of HORROR?

Hoe de wereldbeschaving in één kwartaal kleur bekent

door Marten Tilstra

Naast de onbegrensde mediagekte sinds Covid-19 – het coronavirus is in maart 2020 een pandemie geworden – zijn er wel degelijk eilandjes van rust, troost en hulp. Mijn vrouw en ik zitten door omstandigheden die enkelen van u kennen toch al maanden redelijk opgesloten in ons huis. Reëel en geen probleem. Hoe werkt langere uitsluiting van bezoek in de praktijk?

Wij weten dat we tot de hoogste risicogroep horen maar bang zijn we niet.

Ik lees al 50 jaar sciencefictionboeken en vind het bizar en beangstigend dat het begrip SF de werkelijkheid is geworden. Sterker nog, vanaf de tweede helft maart zit een groot deel van wereld in een slechte horrorfilm.

We kijken al jaren elke dag een opgenomen nieuwsuitzending, waarvan we tegenwoordig de helft overslaan. Onze twee kranten nemen we de laatste weken in een derde van de tijd door. Wat hebben we aan de meningen en adviezen van de 17 miljoen virologen in dit land? Sport kijken we al jaren niet meer en al die herhalingsmeuk die sinds enkele dagen het scherm siert, toont ons hoe fantasie- en hopeloos hedendaagse omroepen zijn.

De filatelistische kant van mijn hobby ligt al een paar maanden stil. Mijn vrouw gaat wel onverstoorbaar door met het verzendklaar maken van Hertogposten, zoals ook de brief van 22 maart 2020. Even was er de vraag of de ruim 250 brieven op 23 maart nog bij PostNL in de Bruna-Maaspoort konden worden aangeboden. Jawel!

Ook ben ik in februari en maart dagen bezig geweest om 1.600 oude vensterenveloppen geschikt te maken voor hergebruik. Mijn trouwe afdrukapparaat kreunt en steunt bij elke doorgang van een stugge envelop met afdrukstrip. Maar uiteindelijk staan het logo *Port Betaald* en mijn nieuwe uitvoering van afzenderadres daar waar ik ze wil hebben: rechts en links boven. U mag de komende drie zendingen opnieuw van deze buitenkant genieten.

Onze redacteur Huber geniet sinds het gebruik van de vensterenveloppen van zijn (herstel)-poststukken. Sorteermachines van PostNL maken ze voor hem. Onze webmaster Wim levert halverwege de rit nieuwe, grotere adresstickers om storingen als deze tijdens het sorteren te minimaliseren. Kortom, het

bestuur en wij zijn wel teruggezet in onze huizen, maar achter glazen schermen wordt onverminderd voor de vereniging doorgewerkt.

Mijn vrouw Jacqueline is elke dag bezig met haar Diamond Painting-hobby. Het mag dan wat kosten maar zij heeft in een jaar tijd wel 17 kunstwerken voltooid. Ze staan te kijk in onze glazen serre.

Voorlopig zitten Jacqueline en ik binnenshuis, achter glas. De kinderen komen met de telefoon voor het raam, leggen een geschenk of de bestelling buiten bij de voordeur. Bizar is de eerste verjaardag van Jacqueline in een leeg huis: geen bezoek, geen gebak, wel een likeurtje, telefoontjes, sms-jes en e-mails. Mogen we tot 1 april 2020 nog eenmaal samen boodschappen doen?

Wij zitten onze tijd wel uit....

Hulde aan die vrouwen en mannen – groot en klein – die in de media niet zijn genoemd, maar die stug en als vanzelf anderen lichtpuntjes schenken. De postbode, krantenbezorger en onze kinderen, voorbijgangers, burens. Programma's als All You Need Is Love brengen licht waar eenzaamheid, verdriet is. Het geluid en beeld mag dan uit de jaren vijftig lijken te komen, het is en blijft hartverwarmend te zien dat lege tribunes samen met moderne technieken kijkers toch vreugde brengen. BBC 1 en 2 zenden prachtige programma's uit.

Tegen bestuursleden, vrijwilligers en organisatie Hertogpost 2020 zeggen mijn vrouw en ik: de coronagekte heeft al jullie werk verstoord. Instuiven, ledenbijeenkomsten, Zoetelief gaan de komende maanden begrijpelijk en terecht niet door. Hulde voor jullie extra inspanningen!

Als het kan, geniet toch ook van de gedwongen rust en laadt de batterijen op! Benieuwd hoe onze vereniging er over een jaar uitziet.

Wij kijken uit naar een paar goede Hertogposten. Het is een kans om de saamhorigheid binnen de vereniging groter te maken. Laat zien dat we als vereniging bestaan! De komende maanden geen notulen en veilingen, en in plaats hiervan een paar opwekkende artikelen, bemoedigende woorden, humor. En zelf hervat ik vanaf april het schrijven van een lang geleden beloofd artikel. Onze redacteur merkt hierover fijntjes op: 'Het heeft mooi kunnen rijpen, zullen we maar zeggen.'

-o-o-o-

MONDKAPJES

In 1968, het jaar dat deze postzegel verscheen, heerste de Hongkonggriep, ook wel bekend als de Maogriep. Het was een extreme pandemie die uitbrak in China en daarna in Hongkong. Ze eiste naar schatting 700.000 slachtoffers.

Pzh West Brabant

*Prins Bernhardstraat 13
4793 CT Fijnaart*

*Tel.nr. 0168-462641
E-mail: pzhwestbrabant@home.nl*

RUIME SORTERING POSTZEGELS VAN VEEL EUROPESE LANDEN
(o. a. gespecialiseerd in Nederland, Duitsland, Zwitserland en Frankrijk)
OOK EEN UITGEBREIDE STOCK VAN O. A. AUSTRALIË

Op de donderdagse verenigingsavonden ben ik altijd aanwezig.
Indien u geïnteresseerd bent in een bepaald gebied kunt u mij dit laten weten. Ik breng dan het gevraagde voor u mee.
Ook altijd een ruime keuze in 5-centsboeken. Tevens behandeling van mancolijsten.

NEDERLANDSE ICONEN

door Daan van Os

Behalve de twee zakenpostzegels waar ik eerder een stukje over geschreven heb, zijn op 2 januari 2014 ook de Nederlandse iconen uitgegeven. Een velletje van 10 verschillende zegels met de waarde 1 en een velletje van 5 verschillende zegels met de waarde Internationaal. De zegel Internationaal met de afbeelding van een trapgevel is ook in mailers van 50 stuks uitgegeven. In de speciale catalogus 2018 van de NVPH staat bij het velletje internationaal een opmerking dat er ook een nieuwe uitgifte van het velletje met W2 is. Deze tweede druk is ontstaan doordat in augustus 2017 een nieuwe offsetrotatiepers is geïnstalleerd bij Walsall Security Printers. Ook van het velletje met 10x de waarde 1 is toen een tweede druk verschenen. Zie voor meer informatie Collect 96, zomer 2018 blz. 15. De zegels van deze tweede druk zijn volgens de drukker een stuk scherper. Kort geleden kreeg ik van Patrick Wessels een tip dat er nu ook een velletje internationaal is waarvan het zwart W3 is geworden. De overige kleuren zijn nog W2. Wat bij dit velletje opvalt is dat het webadres voor meer informatie, is ingekort van www.post.nl tot postnl.nl zonder www en zonder punt erachter. Lastiger te zien is, dat het lijkt of deze laatste druk geen offset meer is maar rasterdruk is geworden. Daardoor zijn niet alleen de velletjes anders maar ook de losse zegels.

Velletje internationaal W1

Velletje internationaal W3

Van het velletje met 10 Nederlandse iconen waarde 1 is nu ook een zwarte W3 verschenen. Ook hier is het webadres ingekort. Verder kan ik geen verschillen ontdekken in de zegels uit de W2 en de W3 versie. Wel is een klein kleurverschil te zien in de oranje balk in het tarievenlijstje op het velletje. Bij de W1 versie is dit balkje iets lichter van kleur dan bij de W2 en de W3 versies. Ook van de mailers met 50 zegels met de waarde internationaal is een versie verschenen met een verkort webadres.

Nederlandse iconen W1

Nederlandse iconen W3

-O-O-O-

EEN GEVAL VAN HOGE URGENTIE

door Huber van Werkhoven

F.A. van der Mark had in de jaren '40 van de vorige eeuw een administratiekantoor in de Haagse Fisherstraat. Vóór 1 mei 1949 moest hij een aangifte loonbelasting indienen bij de inspecteur der directe belastingen aan de Zuid-Binnensingel. Op 29 april was hij daarvoor eigenlijk al bijna te laat. Want 1 mei viel op een zondag. En 30 april (Koninginnedag) bezorgde de PIT geen post.

Maar hij loste het op. Op vrijdag 29 april bracht hij vóór negen uur 's ochtends (te zien op het datumstempel) de brief naar het loket voor expressestukken op het hoofdpostkantoor aan de Prinsestraat. Het was ongeveer net zo ver geweest als hij de brief persoonlijk had afgeleverd bij het belastingkantoor. Hij wilde echter een papieren bewijsstuk dat hij de aangifte op tijd had gedaan. Dat kreeg hij op het postkantoor in de vorm van een Bewijs van Terpostbezorging van een Aangetekende Zending, voorzien van hetzelfde datumstempel met uuraanduiding als op de envelop.

MILITAIRE(N) OP HUN POST (7)

door Han de Bruin

Omdat vanaf 1940 zo'n beetje iedere fysiek geschikte Duitser in de Duitse strijdkrachten opgenomen werd, ontstond er in Nazi-Duitsland een groot tekort aan arbeidskrachten. Om de oorlogsindustrie in Duitsland draaiende te houden, werd daarom de *Arbeitseinsatz* ingevoerd: arbeidsgeschikte inwoners van bezette gebieden werden verplicht in Duitsland tewerkgesteld. Ook veel Nederlanders viel dat lot ten deel. Natuurlijk werden er brieven uitgewisseld tussen deze in Duitsland gedwongen tewerkgestelden en hun familie in Nederland. En het waren niet alleen maar woorden die verstuurd werden. Het toezenden van etenswaren en rookwaar werd minstens zoveel, zo niet meer, op prijs gesteld. Een voorbeeld daarvan is de onderstaande adreskaart. Hiermee werd op 22 januari 1943 vanuit Eindhoven een pakket van 5,3 kg opgestuurd naar Berlijn.

KANTOOR VAN AF- ZELF 333 Eindhoven STATION	BUREAU D'ORIGINE ET NUMERO D'EN- REGISTREMENT	PLAATS voor afdrukking van transportgetal.
N	J O P A Y S - B	
AANGEGEVEN WAARDE	VALEUR DECLAR.	
FL		
A D R E S K A A P BULLETIN DE		
AAN <i>M. v. Happers, Grote hager,</i>		
A <i>Schuitenhuis 2-4</i>		
Plaats van bestemming: <i>Berlin</i>		
Land van bestemming: <i>Duitsland</i>		
Gewicht Poids <i>5,300</i>		AANWIJZINGEN ZIE KEERZIJDE
Druk- en rechten: Droits de douane		<i>Berlin N 3</i>
Verzendingsweg: Automaten		
Uitwisselingsbeleg: Bureau d'échange		

Voorzijde pakketkaart.

De geadresseerde is M. van Happen, verblijvend in het Seitz Lager in het Berlijnse stadsdeel Spandau aan de Schützenstrasse 2-4. Op dat adres waren de *Seitz-Festsälen* gevestigd. Die feestzalen werden tijdens de Tweede Wereldoorlog gebruikt om buitenlandse dwangarbeiders in te huisvesten¹.

Dat zalencentrum heeft een historisch beladen achtergrond, want in diezelfde *Seitz-Festsälen* hield dr. Joseph Goebbels – de latere Nazi propagandaminister – al vanaf 1926 als Gauleiter van de Berlijnse afdeling van de NSDAP, zijn lokale partijbijeenkomsten.²

De naam Van Happen komt in de regio Eindhoven veel voor. De afzender van het pakket is, gelet op zijn leeftijd, zijn achternaam, voorletter en de door hem gezette handtekening, hoogstwaarschijnlijk A(ntonius) van Happen, geboren 12 mei 1904 te Zes Gehuchten³. De geadresseerde is dan zijn broer, M(artinus) van Happen, een jaar later eveneens te Zes Gehuchten geboren op 9 september 1905⁴.

Achterzijde
pakketkaart.

¹ https://www.qm-spandauer-neustadt.de/fileadmin/user_upload/Quartiersmanagement/Quartiersfonds_1_Aktionsfonds/QF1-2011/Historischer_Rundgang_Verfolgung_und_Widerstand_Neustadt.pdf

² *Goebbels: Eine Biographie*, door Ralph Georg Reuth

³ Voormalige gemeente ten Z.O. van Eindhoven met het dorp Hoog-Geldrop en de buurt Genoenhuis; gevoegd bij Geldrop (Aardrijkskundig Woordenboek van Nederland 1942)

⁴ <https://www.rhc-eindhoven.nl>

Volgens de gegevens van de Kamer van Koophandel exploiteerde Antonius van Happen in 1928 namelijk samen met zijn broer Martinus van Happen een Handel in zand en grint in Geldrop⁵.

Doss. 5808. Gebr. van Happen, Geldrop, Hulst, ongen. Handel in zand en grint. Venn.: A.; en M. van Happen te Geldrop.

Op 8 april 1929 trad M. van Happen uit de vennootschap. In december 1941 verhuisde het bedrijf naar de Eindhoveneweg 61 te Geldrop⁶. Voor het vervoer van dat zand en grint beschikten de Van Happen's natuurlijk over transportmiddelen, waaronder een vrachtwagen. Die vrachtauto (L.K.W.) werd in april 1941 door de Duitsers gevorderd. Daar stond een (papieren) aanspraak op een vergoeding van f 550,- tegenover.

DITBEHEERL.		Erfgoedregistratie 17.4.1941. No.		
Lfd. Nr.	Naam en Adres van de Eigenaar	Fabrikant L.K.W.	Jahrgestell-Nr. und Pr.Nr.	Preis in f.
18035	A. v. Happen Geldrop Hulst 14b	Charr. 1931 S. G. K. W. P. 5. Ten	P. 3112-9 K. 22179161 Gr. N-13904	550,-

Na de oorlog is deze financiële compensatie van € 550,- uiteindelijk alsnog door de gemeente Geldrop aan A. van Happen uitgekeerd. Hiervan werd een nieuwe DAF aangeschaft.

N^o _____ *A. van Happen, Dinschedersweg 61*
 Ontvangen van de Gemeente van Geldrop
 de Somme van *vijfhonderd en vijftig gulden*
 voor *substitutie subscritiebetaling van gaven van bestuursraad C. H. van Happen, schied. D. B. van Happen, M. P. van Happen, M. P. van Happen door den voorzitter van den bestuursraad*
 Geldrop den *A. van Happen* 19
 Zegge f *550,-*

⁵ www.delpher.nl ; publicatie in Eindhovenensch Dagblad 3 maart 1928, pagina 5

⁶ Dagblad Zuiden voor Eindhoven, Meierij, Peel en Kempenland 16 december 1941

Daf 7-streper van grindhandel A. van Happen. Op het portier afgebeeld is een gestileerde AvH te zien.⁷

Bij het zoeken op de naam van de geadresseerde M. van Happen, stuitte ik ook nog de naam van de op 27 september 1925 in Eindhoven geboren Martinus van Happen. Die zou wel erg jong geweest zijn om al op zijn 17^e via de Nederlandse Arbeidsdienst in Duitsland tewerkgesteld te zijn geweest.

Op 1 januari 1942 werd voor iedere Nederlander die in dat jaar 18 jaren werd en op het einde van dat jaar nog geen 23 was, de ongewapende dienstplicht ingevoerd, zowel voor mannen als voor vrouwen. Theoretisch is het wel mogelijk dat deze M. van Happen de geadresseerde was, want in 1943 werd wat de mannen betreft ook daadwerkelijk de hele lichterding van dat jaar opgeroepen⁸.

Voor deze Martinus betekende het einde van de Tweede Wereldoorlog geen einde aan gewapende conflicten. In de zomer van 1946 werd hij als dienstplichtig soldaat ingedeeld bij het 3-11 Regiment Infanterie en werd hij naar Nederlands-Indië gezonden. Na enkele maanden opleiding vertrok hij op 15 oktober 1946 met de *Kota Baroe* naar de Oost, waar hij ruim een maand later aan land ging bij Makassar op Celebes. Daar werd hij ingezet voor patrouilles en bewaking van strategische punten en konvooiën. In de zomer van 1947 werd

⁷ Hans Stoovelaar, *DAF 7-Streppers, de oer DAF-trucks 1949-1955*. (DAF-monografieën, deel 2). Zaltbommel, 2003. Foto: Collectie Frank Speek.

⁸ https://nl.wikipedia.org/wiki/Nederlandse_Arbeidsdienst

Martinus met zijn bataljon vanwege de Eerste Politionele Actie naar Java overgebracht. Samen met eenheden van het KNIL moest hij in het onrustige gebied rond Tegal en de Slamet-vulkaan konvooiwegen open zien te houden.

Met de terugkeer naar Nederland in het vooruitzicht, sneuvelde Martinus op 21 juni 1949 in het Javaanse Karanglo, in het regentschap Banjoemas. Hij is 23 jaar oud geworden en rust in Bandung op het Nederlands ereveld Pandu.⁹

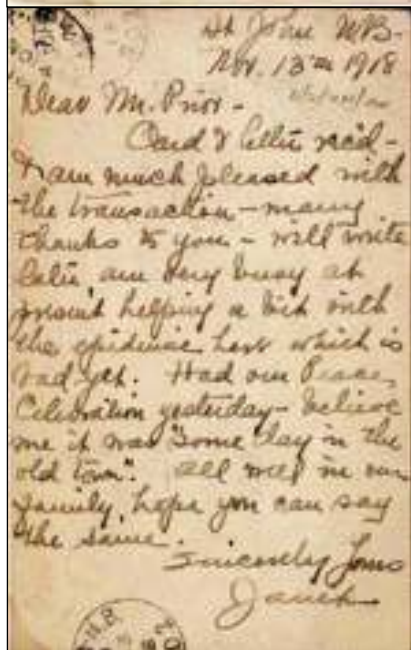

Bron: oorlogsgravenstichting.nl

⁹ <https://brabantsegeneuvelen.nl/persoon/martinus-van-happen-eindhoven-1925>

POSTSTUK VAN DE MAAND

Canada, november 1918

Filatelistisch gezien een prachtige aangetekende kaart van St. John, New Brunswick, naar de USA, verzonden op 13 november 1918 (2 dagen na de wapenstilstand).

Maar het geschreven bericht is ineens weer actueel:

Na een bedankje schrijft Janet:

Ik ben tegenwoordig erg druk met een beetje te helpen bij de epidemie hier die nog erg slecht is.

We hadden gisteren ons Vredes Feest – neem van me aan: dat was “some day in the old town”.

Alles oké in onze familie, hoop dat u hetzelfde kan zeggen.

De epidemie die hier wordt genoemd is de Spaanse Griep, die wereldwijd tientallen miljoenen slachtoffers maakte. De kaart maakt deel uit van de collectie van Hans van Dooremalen.

Helpman, 8 april 1926. Brief met waarde aangifte van 1.000 gulden naar Keulen.
 Tarief: brief van 13 gram: 15 ct; vast recht (aantekenrecht): 15 ct; variabel recht: 10 ct per 150 gld. 1.000 gulden betekent: $7 \times 10 \text{ ct} = 70 \text{ ct}$. Totaal 1,00 gulden.

Amsterdam, 31 oktober 1928. Stevige brief met bestemming Fürth, Duitsland.
 Tarief: brief tot 20 gr: 15 ct; per 20 gr. meer: 10 ct. 140-160 gr. betekent 85 ct.
 Aantekenrecht: 15 ct. Totaal 1,00 gulden. Er zat iets zwaars in de envelop.

Tilburg, 24 juni 1938. Bewijs van bevoegdheid voor het afhalen van poststukken in het derde kwartaal van 1938.

Tarief: vanaf 1.1.1933 tot 1.4.1939: 2 gulden voor de groep 'overige kantoren'.

Amsterdam-Joh, Verhulststraat, 14 januari 1940. LP-brief met bestemming Philadelphia, USA. Tarief: brief 21-40 gr.: 20 ct; aantekenrecht: 10 ct; luchtrecht per 5 gr 27½ ct. 26-30 gr. betekent 6 x 27½ ct = 1,65 gld. Totaal 1,95. 5 ct teveel geplakt.